

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.: pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 1. februarja 1882.

Obseg: Ljubljanska hranilnica in naše kmetijstvo. — Kako bi ljudska šola postala v resnici temelj ljudskega naobraženja. — Odgovori na kmetijska vprašanja. — Vojska zoper vrabce v Avstraliji. — Sovražnik čebelar. — Občni zbor kranjske kmetijske družbe dne 23. nov. 1881. (Dalje.) — Kratek popis nekaterih gričev in jarkov v znožji Šenturške gore v geološkem in paleontološkem obziru. (Konec.) — Česki kralj Karol I. (Dalje.) — Interpelacija naših državnih poslancev o slovenskih šolah na Koroškem. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.

Ljubljanska hranilnica in naše kmetijstvo.

Da naše kmetijstvo popolnem ne propade, potreba je neobhodno našim kmetovalcem osebnega in primernega, to je, ne drazega kredita. To je neovrgljiva resnica, katero so potrdili najslavnejši kmetijski gospodarji in katero mora spoznati vsak, kdor ima možgane v glavi ter je prečital vsaj a b c narodnega gospodarstva.

Ali kako preskrbeti kmetovalca z osebnim in primernim kreditom? To je ravno vprašanje, katero do sedaj ni natanko določeno. Ena stranka pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal“; druga se opira na državo in zahteva: „Država naj pomaga“.

Država se ve da ima pa tudi svoje misli in razun tega najboljšo voljo gospodarja podpirati kolikor je le v njeni moči ter mu preskrbeti osoben in primeren kredit.

C. kr. ministerstvo kmetijstva v zvezi z notranjim ministerstvom izdalo je za tega del na vse deželne vlade ukaz od 19. aprila l. 1880. V tem ukazu obrnilo se je c. k. ministerstvo na hranilnice, naj bi one osnovale po deželi posojilnice z osebnim kreditom za zanesljive kmetovalce in obrtnike. Gotovo izvrstna misel. Vsak zna, da gospodar in obrtnik, naj bo še tako trden in ima obilo nezadolženega posestva in blaga, pride večkrat v take okoliščine, da potrebuje nemudoma manjše ali večje svote za par tednov ali mesecev, včasih tudi le za nekoliko dni. Vsak nima takih denarnih prijateljev, ki mu pridejo na pomoč s svojo mošnjo, kedar je sila, in kdor jih nima, obrniti se mora dostikrat na tiste ljudi, ki na visoke procenete denar izposojujejo ter potem dolžnika derejo, dokler ga niso odrli, zato je njih oderuho imenuje.

Vprašajmo: ali bi bilo mogoče, da bi take hranilnice, kakor je na pr. ljubljanska, osnovale brez svoje škode po deželi posojilnice z osebnim kreditom za zanesljive gospodarje in obrtnike? Gotovo.

Ta ukaz, katerega je ministerstvo izdalo leta 1880. o tej zadevi, ni prvi, ampak to misel je ono sprožilo že pred dvajsetimi leti. Uže z ukazom od 20. nov. 1860. leta št. 33.803 priporočilo je ono vsem večim hranilnicam, da bi osnovale take posojilnice po deželi, in sicer, da bi same v škodo in zadrego ne prišle, le iz preostankov rezervnega fonda (zaklada). Zraven tega opozorilo je c. k. ministerstvo hranilnice posebno na to, da imajo one po regulativu od leta 1844. pravico, ako

reservni zaklad naraste, uporabiti en del tega denarja v prvi vrsti v splošni prid tistega stanu, ki se najbolj udeležuje zavoda. Vprašajmo toraj zgolj radovednosti uže na tem mestu: kateri je tisti stan?

Odgovor je kratek: kmeti. stan.

Več hranilnic osnovalo je za poskušnjo take posojilnice. Pokazalo se je kmalu, ne le, da so taki zavodi zlo koristni ljudstvu, ampak hranilnice so imele še zraven tega mnogo dobička. Se ve da, ljubljanska hranilnica ima dosti denarja, čemu se bode s takimi rečmi ukvarjala, čemu zarad kmeta skrbi si na glavo nakopavala!

Mi smo popolnoma prepričani, da je hranilnica ljubljanska storila uže mnogo dobrega. Vsako leto razdeli ona lepo svoto za šole, društva in reveže. Ona sezdala je krasno poslopje za realko in v pretečenem letu privolila je zopet lepo svoto v to, da se v Ljubljani sezdida velik muzej. Akoravno je pa ljubljanska hranilnica za to in uno stvar uže tisoče goldinarjev darovala, pripoznati jej moramo nepristransko, da je ona še jako malo storila za kmeta, za tistega kmeta, ki svoje v potu obraza zaslužene solde nosi v njo, za kmeta, ki največkrat pri njej za precej visoke obresti išče pomoči, za kmeta, katerega je ona uže brez števila eksekvirala in pri njem tudi obogatela.

Ne rečemo, da novo poslopje za muzej je nepotrebno, pripoznamo tudi, da ima muzej svojo vrednost, vemo pa tudi to, da muzej ni „eine Hochschule des Volkes“ (visoka šola za ljudstvo), ampak le pripomoček učenjakom, ki pridejo v našo deželo, da jo vsak v svojem stroku preiskuje, ter potem v muzeju pogleda, kaj smo v deželi uže vse našli in česar bi bilo treba še iskati. Za neučenega in tudi za pol učenega človeka imajo take stvari le malo vrednosti; kaj mu pomaga, če pregleda še tako natančno vse tiste porfire, filite in koprolite, ki so tam nakopičeni, če še pojma o tem nima in ga k večjemu zanimiva našopan krokodil!

Hvale vredno je gotovo, ako hranilnica daruje tisoče goldinarjev, da se v Ljubljani sezdida muzej; ona to lahko stori, ker ima denar. Od njene strani je to opravičen, od dežele pa, ki bi denar boljše lahko obrnila, neopravičen luksuz (potrata).

Mi končamo te vrste z željo, da se bode hranilnica ljubljanska, ko bode delila preostanke rezervnega zaklada, v prihodnje tudi spomnila kmeta, tistega kmeta, pri katerem je obogatela in ga uže tolikokrat na boben djala.